

עוגן מואר בבורות החיים

בתוככי הצבא הפולני הולך ונבנה סניף מיראי, שגם מתוחזק על ידי ההנהלה • הסניף נסגר, המסר חי ומהדהד: כך נוטל חיל-תורה את צבאו אל המרחבים הרחוקים

- פנימייה מלאה, שכללה - לינה, ארוחות וכביסות אצל אחד מבעלי הבתים בעיירה.

בימים ההם, שעה שפולין העצמאית הייתה בתחילת דרכה לאחר שפרקה את עולה של רוסיה הצאריסטית, הפולנים התאמצו לבנות ולגבש את הצבא להגן על ארצם מאימת האויבים מכל הצדדים. בין יתר פעולותיהם היה גיוס כפוי של בני ישיבות ברחבי המדינה החדשה-ישנה.

כאשר הגיעו המגויסים הפולניים לעיירה מיר, הצליחו כמעט כולם להיפטר מהגזירה, בתירוצים של חולשות וכושר גופני לקוי. לדאבון הלב היה התירוץ הזה קרוב בדרך כלל לאמת...

דווקא אותו בחור שרבי אליעזר יהודה כלכל תמורת חידושי תורה, היה חזק ובריא; הוא גם נראה כך. ואנשי הגיוס הפולני כפו עליו גיוס צבאי.

זו הייתה טרגדיה. הבחור התהלך אפוף חרדה. למרות גיוס היהודים לצבא, שורה בצבא הפולני אווירה אנטישית, ומעמדם של היהודים המגויסים היה בשפל המדרגה. מפעם לפעם נטפלו עליהם בעלילות שהם מרגלים עבור הצד השני. ניתן גם להבין, שהצבא הפולני לא היה אכסניה טבעית לצמיחה רוחנית בתורה ויראה.

הבחור הנ"ל היה מוטרד מהגיוס והשלכותיו, וכשנכנס להיפרד מרבי אליעזר יהודה, הבטיח לו:

"אני אשאר בן ישיבה! אתגייס אמנם לצבא, אבל מיד כשאסיים את השירות הכפוי, אחזור בס"ד לישיבה הקדושה!"

אמר לו רבי אליעזר-יהודה:

"למה רק 'לחזור'? למה לא תבנה ישיבה בצבא עצמו?" "איך אבנה ישיבה בצבא?" תוהה הבחור.

"בהיותך בצבא", אומר לו רבי אליעזר יהודה, "תמשיך לכתוב חידושים והארות שיתחדשו לך במהלך האימונים הצבאיים. תשלח אותם אליי... תמורתם אשלח לך כסף - במקום המימון של הסטנציה במיר."

וכך הוקם סניף של המירר-ישיבה בצבא פולין...

5.

הבחור השקיע עצמו בלימוד, גם בצבא. תמורת כל חידוש 'צבאי' - שלח לו רבי אליעזר יהודה כספי 'חלוקה', הניתנים לחשובי תלמידי מיר; וכך יצאו הכל נשכרים: הישיבה הקדושה התפשטה עד צבא פולניה; רבי אליעזר יהודה השתכר אגרות של חידושי תורה; והבחור זכה להפוך דרגש צבאי - לספסל של ישיבה!

ההרגשה שרבי אליעזר יהודה העניק לו, שהוא משמש כעין מובלעת מיראית בצבא - רוממה את רוחו. בלכבו משכן בנה להדר וקדושת התורה. הוא ניצל כל רגע פנוי לעיון וחידוש בתורה. החיבור לישיבה ולתורתה חישל את רוחו לעמוד גם בסבל הפיזי, וגם לבנות בקרבו רוחניות שגוונה עליו.

מדי חודש הייתה ממוענת לבית הישיבה במיר איגרת בחותמת הצנוורה הפולנית, ובה תורתו של ה'סניף' המיראי בצבא פולניה...

הנוהג הזה נמשך תקופה ארוכה. באחד המקרים, כשהב- חור שלח דברי תורה לרבו, לא קיבל מענק חזרה. כיוון שכך הפסיק גם הוא לשלוח לרבו מחידושי תורתו. כשהשתחרר מהצבא וחזר לישיבה, שאלו אותו רא"י מדוע הפסיק את ההסדר. סיפר לו הבחור על המענק שהופסק. והרי יש בכך ביטול ההסכם!

"פרוך חבלי-ידדות על בשרך, בן ישיבה."

צור מובלעת גם במרחבים נידחים. מי

שנוטל עמו את הישיבה ומקים סניף

נודד בכל דל"ת אמות - יוצר לעצמו עוגן

ויציבות... כשישוב אל כותלי הישיבה -

ימצא עצמו מחליק בטבעיות

לנסוע לארץ לתקופת התרשמות. בתקופה ההיא התאכסנתו בביתו של רבי לייזר יודל, והייתי נודד בין היכלי הישיבות לטעום מתורתה של ארץ-ישראל.

"במסגרת הביקורים, הייתי נכנס למעונותיהם של ראשי הישיבות ומרצה בפניהם דבר-תורה שהכנתי. רבי אליעזר-יהודה היה אז בשנותיו האחרונות, אבל ערב-ערב היה יושב וממתין לי בביתו, ומתעניין בפרטי הפרטים של ה'תורה' שמסרתי. איזו סברא אני אמרתי, ומה אמרו עליה ראשי הישיבות. וזה היה אחרי יום עמוס ומתיש... ואחרי שכבר שמע שטיקלאך-תורה מפיהם של עשרות בחורים ואברכים... אבל גם בשעות המאוחרות ההן של הלילה לא ויתר! מוכה-צמא דרש וחקר עד לפרטי הפרטים... ורק כשהרווה את צימאונו הניח לי לפרוש לשינה..."

אם ייתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב מרן הגאון רבי אליעזר-יהודה פינקל צדוק"ל את התורה. ואת לומדיה. ואת בחוריה. ואת אברכיה.

עוד מימיו במיר בליטא יסד רבי אליעזר-יהודה את מפעל חייו המפורסם: לכל בן תורה שהרצה בפניו 'שטיקל' תורה, היה מעניק מתת הגון. המפעל הזה העצים ורומם בני תורה בימים שפופים.

"אבל", הדגיש בפנינו חתנו הגאון רבי ישראל מאיר ווייס שליט"א, "הוא לא עשה זאת רק לשם העידוד. נכספה וגם כלתה נפשו באמת ל'שטיקלאך' תורה' הללו. הוא היה סקן לכל בדל של חידוש!"

בגלל זה גם זכר כל חידוש וחידוש שחידשו מאות תלמידיו.

4.

הנה סיפור עצום שסיפר נכדו, הגאון הגדול רבי אריה פינקל צדוק"ל:

תלמיד מתלמידי הישיבה בליטא נהג לומר לפניו, כמ- נהג המקום, מדי חודש חידוש. תמורתו היה מקבל 'סטנציה'

1.

ב-9 במאי מתעוררת רוסיה לחיים. הדוב האימתני, שחור נק את 150 מיליון אזרחיו, פורץ אחת לשנה מתוך הקדרות הנצחית, ויוצא במחול קפוא.

אלו רגעים הגדולים של רוסיה. עוד מימי הצאר פיוטר והקיסרית יקטרינה, יונקת רוסיה את גדולתה ממופעיה רהב. גם בימי ברית המועצות, קומיסרים של חבלי-ארץ נידחים עיצבו מציאות בעזרת עיטורי גבורה, חותמות ולבוש שורה אימתני.

גם כשמבצרים הפכו למגדלי קלפים, הוסיפה רוסיה ליצוק מציאות בעזרת נוצות אדומות וחומות מיותרות על טפסים מיותרים. שרידים להפרזה התיאטרלית, ניתן למצוא עד היום במעבר הגבול בבלארוס. בלארוס, ארץ משמימה שנבלעת בהמולה העולמית, מטריחה את עובדי הגבול בבדיקות מוזרות ומתמשכות שנועדו ליצור מראית-עין של מלוכה אדירה.

ב-9 במאי מתמלאת רחבת הקרמלין בארמיה אימתנית. משמרות כבוד ומצעדים צבאיים מרעידים את הכיכר האדור- מה, ומטס אווירי צורב את השמיים האפורים. 'אמא רוסיה', אובססיבית לגדולת העבר, מגייסת את מיטב המנוניה ופיוטיה לאירוע ההיסטורי.

ב-9 במאי הנוכחי התרוקנה הכיכר האדומה מכל משמעות. את הטנקים החליפה פלוגת חיילים מגומנמת, ואת המטס האווירי החליפו זיקוקים מאופקים. את התמונה העגומה הזו לא השכיל גם הדמיון להמציא.

רוסיה של 2026 מדממת, נגורת, וגם את התיאטרליות הנצחית הותירה בין גלגוליו של זלנסקי לנחילים הקטלניים שהוא משלח בה ללא רחם.

2.

היכן נכשלה רוסיה?

באסטרטגיה שגויה, כמובן, ובביטחון עצמי סובייטי נוסח ברית המועצות.

אבל מה שאיבדה רוסיה, בעיקר, היא הרוח.

וסילי פוזנר, עיתונאי אמריקאי שחירף את נפשו בין חורבות דונייצק, בילה בין רעם התותחים ומאות הנקטלים, ושב עם תובנה מהדהדת:

"רוסיה התהדרה כל ימיה במשמעת. לא המשמעת המ- ערבית שנוצרת עם הגיוס הראשון. משמעת מוטמעת שמר- חפת באוויר הרוסי. חיילים רוסיים נולדים אל תוך המשטר הפסיכולוגי. הם נגורים לשדה-הקרב עם מוח מתוכנת, עם ניוורונים שטופים. והם ניוונים, גם כשהם רעבים ומדממים, מההילה הפטריוטית שמרקדת בקרמלין."

אלא שבשנה האחרונה איבד הקרמלין מזהירו וקסמו. יחד עמו דעכה הרוח בחזית. חיילים רוסיים, תועים ומבולב- לים, מניחים את הזהות הצארית ועורקים בעבור פיסת לחם ולגימת וודקה.

"המצעד העגום של יום הניצחון", כותב פוזנר, "עם שורת הנופלים והעריקים בקרבות - מעידים על התפוררות עמודה-השדרה הרוסי: הרוח והתעמולה. חיילים רוסיים נוט- לים לשדה-הקרב את הקלצ'ניקוב כשהוא חף מפטריוטיזם". ואין צבא בעולם שיכול לנצח עם כובות כבויות חסרות רוח וזהות.

3.

"...כשנה לפני שנכנסתי ללמוד במיר, ביקש ממני אבא